

Ireneusz Mirek¹

...nie gęsi, iż swój język mają. O nazwach podatków w Niemczech

1. Nazwy podatków – własne czy obce?

Obserwowane w Polsce zjawisko używania obcojęzycznych nazw podatków (a zwłaszcza skrótów tych nazw) każe zadać pytanie, czy zjawisko takie występuje powszechnie również w innych krajach, biorąc w tym kontekście za przykład sąsiada Polski – Niemcy.

Odpowiadając na to pytanie, wskazać należy, że w Niemczech – w odniesieniu do podatków własnych – używane są co do zasady wyłącznie niemieckie nazwy podatków oraz skróty wyprowadzane od oznaczeń niemieckich. I tak niemiecki podatek dochodowy od osób fizycznych to *Einkommensteuer*, skrót nazwy podatku to ESt, a skrót nazwy ustawy to EStG (niem. *Einkommensteuergesetz*). Nie używa się skrótu PIT (wyprowadzanego od ang. *Personal Income Tax*). Podobnie niemiecki podatek dochodowy od osób prawnych to *Körperschaftsteuer*, skrót nazwy podatku to KSt, a skrót nazwy ustawy to KStG (niem. *Körperschaftsteuergesetz*) – w żadnym razie CIT (od ang. *Corporate Income Tax*). Skróty PIT i CIT nie pojawiają się w wykazach skrótów zbiorów aktów prawnych, nie są używane w literaturze fachowej, monografiach naukowych, komentarzach czy podręcznikach akademickich, chyba że dany fragment *explicite* zajmuje się prawem państwa obcego lub międzynarodowym prawem podatkowym. W odniesieniu do relacji wewnętrznych skróty takie jak CIT czy PIT nie są stosowane.

Co więcej, w Niemczech z reguły nie używa się nawet skrótu VAT (od ang. *Value Added Tax*). Niemiecki „podatek od wartości dodanej” to po prostu „podatek obrotowy” (niem. *Umsatzsteuer*) i taka jest jego na-

¹ Ireneusz Mirek – doktor nauk prawnych, Katedra Prawa Podatkowego, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Łódzki, <https://orcid.org/0000-0002-3057-4887>

zwa ustawowa. Skrót tej nazwy to USt, a skrót nazwy ustawy to UStG (niem. *Umsatzsteuergesetz*). Oczywiście obowiązujący podatek obrotowy (niem. *Umsatzsteuer*) jest oparty na konstrukcji podatku od wartości dodanej, stąd też niekiedy (zwłaszcza w języku potocznym) spotyka się również określenie *Mehrwertsteuer* (dosł. podatek od wartości dodanej) – nie jest to jednak wyrażenie normatywne. W efekcie w literaturze nie używa się skrótu VAT w odniesieniu do niemieckiego podatku obrotowego, a skrót ten pojawia się tylko przy omawianiu zagadnień wykraczających poza *stricte* wewnętrzne niemieckie prawo podatkowe, a więc np. podatków obcych czy stanów faktycznych o charakterze transgranicznym.

W tym stanie rzeczy jest oczywiste, że niemieckie wzory formularzy podatkowych nie zawierają oznaczeń pochodzących z języków innych niż niemiecki. Wyjątek stanowią formularze przeznaczone dla cudzoziemców oraz przedstawicieli duńskiej i łżyckiej mniejszości narodowej.

2. Przesłanki stosowania własnych nazw podatków

384

Stosowanie w Niemczech wyłącznie niemieckiego nazewnictwa podatkowego wynika z wielu przesłanek natury prawnej, kulturowej i zwyczajowej. Najważniejsze spośród nich to:

- 1) bogata, wielowiekowa tradycja prawa podatkowego i nieprzerwany rozwój tego prawa na podstawie historycznie ugruntowanych pojęć;
- 2) konstytucyjne zakotwiczenie nazw większości podatków w Ustawie Zasadniczej RFN oraz doniosła rola podatków w systemie równowagi władz w państwie federalnym;
- 3) ścisłe regulacje dotyczące języka urzędowego;
- 4) szczegółowe wytyczne co do formułowania aktów prawnych i używania skrótów, zawierające jednoznaczny wymóg stosowania wyłącznie języka niemieckiego.

3. Tradycje niemieckiego prawa podatkowego

Kwestie podatkowe tradycyjnie pozostawały w centrum zainteresowania prawodawców niemieckich, a historia wielu współczesnych podatków sięga średniowiecza. Utrzymywanie przez lata licznych anachronicznych już dziś podatków stanowi zresztą przykład charakterystycznego dla

Niemiec silnego przywiązania do tradycji i konserwatyzmu w dziedzinie prawa. Do dziś obowiązuje wszak wiele regulacji podatkowych przyjętych jeszcze w Republice Weimarskiej, a podstawowe pojęcia podatkowe, w tym niemieckie nazwy podatków, sformułowane w XIX lub na początku XX w. stosowane są nieprzerwanie do chwili obecnej. Podobnie rzecz ma się ze skrótami nazw podatków.

I tak nazwa *Einkommensteuer*, odnosząca się do podatku dochodowego od osób fizycznych, wywodzi się do podatku pobieranego w Prusach Wschodnich w latach 1811–1813 jako danina wojenna. Potem nazwą tą określano kolejne wersje podatków wprowadzanych w Prusach w 1851 i 1891 r. oraz innych krajach niemieckich – Hesji od 1869 czy Saksonii od 1874 r. Jednolity podatek dochodowy dla obszaru całych Niemiec przyjęto w 1920 r. Wyrażenie *Einkommensteuer* funkcjonuje zatem w języku niemieckim (prawnym i prawniczym) od ponad dwustu lat. Stąd też właściwie nikomu w Niemczech nie przychodzi do głowy, aby zamiast tej nazwy używać oznaczeń pochodzących z języka angielskiego, francuskiego czy jakiegokolwiek innego.

Podobnie wygląda sytuacja z nazwami innych podatków. Dla przykładu wyrażenie *Körperschaftsteuer* jako oznaczenie podatku dochodowego od osób prawnych wprowadzono w Republice Weimarskiej w ustawie z 1920 r. Z kolei nazwa *Umsatzsteuer* pojawiła się w Bremie już w latach 1863–1884, określając zbiorczy podatek obrotowy, obejmujący wówczas tylko wyroby akcyzowe. Nazwę tę przejęto potem do ustawy ogólnoniemieckiej w 1918 r., wprowadzając powszechny podatek obrotowy (brutto), obowiązujący w tej formie aż do 1967 r. Został on z czasem zastąpiony konstrukcją podatku od wartości dodanej, ale przy zachowaniu ugruntowanej już nazwy ustawowej *Umsatzsteuer*.

Są jednak nazwy podatków o jeszcze starszej proveniencji. Przykładem może być podatek od piwa (niem. *Biersteuer*), którego tradycje sięgają średniowiecza. Pierwsze spisane (i zachowane) regulacje pochodzą z Bawarii z 1543 i 1572 r., natomiast pierwsze unormowania ustawowe przyjęto w Bawarii w 1806 i Prusach w 1819 r. Jeszcze dłuższą historię ma podatek kościelny (niem. *Kirchensteuer*), nawiązujący do dziesięciny kościelnej (niem. *Kirchzehnt*), wprowadzonej uchwałą synodalną z 585 r. i objętej przymusem państwowym w całej Rzeszy przez Karola Wielkiego w 779 r. Po jej zniesieniu w 1803 r. stopniowo zaczęto wprowadzać nowoczesny podatek kościelny (niem. *Kirchensteuer*): w Oldenburgu w 1831 r., w Hesji – Darmstadt i Prusach w 1875 r., w Wirtembergii w 1887 r. i w Badenii w 1888 r. Podobnie długą drogę ma za sobą podatek od spadków (niem. *Erbschaftsteuer*), który – nawiązując do dziesięciny spadkowej (niem. *Erbschaftzehnt*) z czasów Franków – przybierał przez wieki różne formy i nazwy (niem. *Totenfund*, *Totenzins*, *Totenzoll*, *Kollationsgeld*). Współczesne określenie pojawiło

się po raz pierwszy w ustawie pruskiej z 1873 r. i zostało przejęte do ustaw o podatku od spadków w Hamburgu w 1894 r. i Badenii w 1899 r., aby na dobre zakotwiczyć się w ustawie Rzeszy z 1906 r.²

4. Podatki w Ustawie Zasadniczej RFN

Podstawy porządku prawnego Republiki Federalnej Niemiec określone są w Ustawie Zasadniczej z 23 maja 1949 r. (niem. *Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland* – dalej GG). Na tej podstawie RFN jest państwem federalnym, w którego skład wchodzi federacja (*Bund*) i kraje związkowe (niem. *Länder*). Częścią krajów związkowych są gminy i związki gmin.

Zagadnienia prawa finansowego regulowane są w rozdziale X Ustawy Zasadniczej, noszącym tytuł „Skarbowość” (niem. *Finanzwesen*). Unormowania te, ze względu ich wagę, określane są mianem konstytucji finansowej (niem. *Finanzverfassung*)³. Obecnie składa się nań 18 rozbudowanych artykułów, od art. 104a do 115 GG⁴.

386 W porównaniu do innych współczesnych konstytucji Ustawa Zasadnicza RFN stosunkowo wiele miejsca poświęca problematyce skarbowości, a zwłaszcza zagadnieniom prawa podatkowego i budżetowego. Wynika to z federalnego charakteru państwa, co stwarza potrzebę jednoznacznego i szczegółowego określenia podziału kompetencji w sferze finansów publicznych. Potrzeba ta realizowana jest m.in. poprzez wskazanie wprost w Konstytucji nazw poszczególnych podatków i przyporządkowanie ich do odpowiednich obszarów kompetencji federacji, krajów związkowych i gmin. W Ustawie Zasadniczej zawarte są pełne nazwy podatków, wyrażone w języku niemieckim, bez używania skrótów.

Kwestie podatków normowane są w art. 105–108 GG. Zawarte tam regulacje trzech rodzajów suwerennego władztwa podatkowego (niem. *Steuerhoheit*) określają rozdział kompetencji, jeśli chodzi o:

- 1) ustawodawstwo podatkowe (niem. *Steuergesetzgebungshoheit*) – art. 105 GG;
- 2) uzyskiwanie wpływów z podatków i dysponowanie nimi (niem. *Steuerertragshoheit*) – art. 106–107 GG oraz
- 3) administrowanie podatkami (niem. *Steuerverwaltungshoheit*) – art. 108 GG.

² Bundesministerium der Finanzen, *Steuern von A bis Z*, Berlin 2013, s. 39, 58, 71, 93, 96, 136.

³ Szerzej: I. Mirek, *Daniny publiczne w prawie niemieckim*, Warszawa 1999, s. 79 i nast.

⁴ Kształt „konstytucji finansowej” pochodzi z 1969 r., późniejsze zmiany mają charakter aktualizujący i porządkujący.

4.1. Nazwy podatków a kompetencje ustawodawcze

Podział kompetencji władczych w zakresie ustawodawstwa podatkowego (niem. *Steuerengesetzgebungshoheit*) regulowany jest wyczerpująco w art. 105 GG. Analiza tego przepisu daje następujący obraz uprawnień.

Federacji przypada:

1) ustawodawstwo wyłączne⁵ zgodnie z art. 105 I GG, rozciągające się na:

- monopole skarbowe (niem. *Finanzmonopole*) i
- cła (niem. *Zölle*), przy czym cła są *explicite* uznawane za podatki w Ordynacji podatkowej z 16 marca 1976 r. (niem. *Abgabenordnung* – dalej AO) – § 3 II AO;

2) ustawodawstwo konkurencyjne⁶ w sensie art. 105 II GG, rozciągające się na:

- wszystkie „inne podatki”, o ile:
 - federacji przypada dochód z tych podatków w całości lub części (na mocy art. 106 I, III GG oraz art. 107 GG)⁷ lub
 - zachodzą przesłanki art. 72 II GG, uzasadniające potrzebę regulacji określonych zagadnień w drodze jednolitego ustawodawstwa federalnego⁸ oraz
 - nie chodzi o lokalne podatki konsumpcyjne i od wydatków (niem. *örtliche Verbrauch- und Aufwandsteuern*), które na mocy art. 105 II a GG pozostają w sferze wyłącznych kompetencji ustawodawczych krajów związkowych;
 - nie chodzi o podatek kościelny (niem. *Kirchensteuer*), który może być stanowiony wyłącznie w ustawach krajów związkowych na podstawie art. 140 GG i utrzymanych w mocy postanowień Konstytucji Republiki Weimarskiej z 11 sierpnia 1919 r. (niem. *Weimarer Reichsverfassung* – dalej WRV) – art. 137 VI WRV.

Krajom związkowym przypada:

1) ustawodawstwo wyłączne w sensie art. 105 II a GG, rozciągające się na:

⁵ Prawo stanowić może wyłącznie ustawodawca federalny, chyba że udzieli wyrażnej delegacji ustawodawcy krajowemu.

⁶ Prawo stanowić może zarówno ustawodawca federalny, jak i krajowy. Zapobiegając niepewności w art. 72 I GG ustanowiono jednak zasadę prymatu działań ustawodawcy federalnego. Jeśli ten zdecyduje się wydać ustawę w danej materii, to tym samym wyklucza właściwość ustawodawcy krajowego; zob. I. Mirek, *Daniny...*, s. 66 i nast.

⁷ Z reguły nie ma potrzeby analizowania obu tych zawiłych przepisów, ponieważ w praktyce występują zwykle alternatywne przesłanki z art. 72 II GG.

⁸ Na przykład potrzeba zapewnienia jedności prawnej i gospodarczej na obszarze większym niż jeden kraj związkowy (art. 72 II nr 3 GG).

- lokalne podatki konsumpcyjne i od wydatków, o ile nie są to podatki tego samego rodzaju co podatki uregulowane w ustawach federalnych⁹;
- określanie stawki w podatku od nabycia gruntu (niem. *Grund-erwerbsteuer*);
- podatek kościelny;

2) ustawodawstwo konkurencyjne: w zakresie wszystkich „innych podatków” w sensie art. 105 II GG, o ile federacja nie skorzystała z przysługujących jej prerogatyw.

Według art. 105 GG gminy nie posiadają własnych kompetencji w sferze prawodawstwa podatkowego. Mogą jednak ustalać stawki w podatku od gruntu (niem. *Grundsteuer*) i podatku przemysłowym (niem. *Gewerbesteuer*), zgodnie z art. 106 VI GG. Kraje związkowe mogą także delegować na rzecz gmin własne uprawnienia prawotwórcze w zakresie lokalnych podatków konsumpcyjnych i od wydatków (art. 105 II a GG).

4.2. Nazwy podatków a kompetencje w zakresie uzyskiwania i dysponowania wpływami podatkowymi

388

Najważniejszym zagadnieniem w całej „konstytucji finansowej” jest podział suwerennych uprawnień co do uzyskiwania wpływów podatkowych i dysponowania nimi (niem. *Steuerertragshoheit*). O zasadniczej wadze tego problemu dla całości stosunków ustrojowych państwa federalnego świadczy fakt, że podstawowe reguły w tym zakresie zawarte są w najobszerniejszym artykule całej Ustawy Zasadniczej, tj. art. 106 GG, a doprecyzowane w równie obszernym art. 107 GG oraz – niedawno dodanych – art. 106a i 106b GG. Podział ten funkcjonuje niezależnie od rozdziału kompetencji w sferze ustawodawstwa podatkowego w art. 105 GG. Co ważne, wpływy podatkowe rozdzielane są według rodzajów podatków, wymienionych *expressis verbis* w „konstytucji finansowej”. Normodawca konstytucyjny nie tworzy tu własnych definicji i nazw podatków, ale przejmuje tradycyjne pojęcia niemieckiego prawa podatkowego.

⁹ Podatki konsumpcyjne (niem. *Verbrauchssteuern*) obciążają konsumpcję dóbr „zużywalnych”, np. paliw, alkoholi, tytoniu. Podatki od wydatków (niem. *Aufwandsteuern*) dotyczą sytuacji, gdy nie następuje zużywanie dóbr. Opodatkowaniu podlegają wówczas nakłady czynione np. w związku z posiadaniem psa, utrzymaniem drugiego mieszkania, wizytą w kinie, grą na automatach itd. Stąd podatki od posiadania psa (niem. *Hundesteuer*), od drugiego mieszkania (niem. *Zweitwohnungsteuer*), od imprez rozrywkowych (niem. *Vergnügungssteuer*) czy automatów do gry (niem. *Spielautomatensteuer*) to podatki od wydatków, a nie podatki konsumpcyjne – G. Schmolders, *Das Verbrauch- und Aufwandsteuersystem*, [w:] W. Gerloff, F. Neumark (red.), *Handbuch der Finanzwissenschaft*, t. II, Tübingen 1956, s. 639 i nast.

Na podstawie art. 106 I GG federacji na zasadach wyłączności przysługują wpływy z monopoli skarbowych oraz:

- 1) cła;
- 2) podatki konsumpcyjne, o ile nie przypadają one:
 - krajom związkowym na mocy art. 106 II GG, jak podatek od piwa (niem. *Biersteuer*);
 - federacji i krajom związkowym wspólnie na mocy art. 106 III GG, jak powszechny podatek obrotowy (niem. *Umsatzsteuer*), oraz
 - gminom na mocy art. 106 VI GG, jak lokalne podatki konsumpcyjne i od wydatków;
 - w efekcie federacji przypadają wpływy z federalnych podatków konsumpcyjnych (akcyz)¹⁰, a więc:
 - podatek od wyrobów tytoniowych (niem. *Tabaksteuer*);
 - podatek od kawy (niem. *Kaffeesteuer*);
 - podatek od wyrobów spirytusowych (niem. *Branntweinsteuer*);
 - podatek od win musujących (niem. *Schaumweinsteuer*);
 - podatek od alkoholowych wyrobów pośrednich (niem. *Zwischenzeugnissteuer*);
 - podatek od niskoalkoholowych napojów słodzonych (niem. *Alkopopsteuer*);
 - podatek od wyrobów energetycznych (niem. *Energiesteuer*), wcześniej podatek od olejów mineralnych (niem. *Mineralölsteuer*);
 - podatek od energii elektrycznej (niem. *Stromsteuer*);
 - podatek od rozszczepialnych paliw jądrowych (niem. *Kernbrennstoffsteuer*);
- 3) podatek od pojazdów mechanicznych (niem. *Kraftfahrzeugsteuer*) i inne podatki dotyczące środków transportu wyposażonych w silnik¹¹;
- 4) podatek ubezpieczeniowy (niem. *Versicherungssteuer*)¹²;
- 5) jednorazowe daniny majątkowe i daniny wyrównawcze;
- 6) (zniesione już) daniny uzupełniające do podatków dochodowych od osób fizycznych i prawnych (niem. *Ergänzungsabgaben*);
- 7) daniny w ramach Wspólnot Europejskich.

¹⁰ Do grupy akcyz zaliczano także kilka podatków o mało istotnym znaczeniu, jak podatek od herbaty (niem. *Teesteuer*), środków oświetleniowych (niem. *Leuchtmittelsteuer*), cukru (niem. *Zuckersteuer*) czy soli (niem. *Salzsteuer*). Zniesiono je w 1993 r. w ramach procesu harmonizacji.

¹¹ W art. 106 I nr 3 GG wymieniany jest także podatek od drogowego transportu towarowego (niem. *Straßengüterverkehrsteuer*), pobierany w latach 1969–1971.

¹² W art. 106 I nr 4 GG wymienia się także podatki zniesione w latach dziewięćdziesiątych XX w. – z grupy podatków od obrotu kapitałowego: podatek od obrotów giełdowych (niem. *Börsenumsatzsteuer*), od spółek (niem. *Gesellschaftsteuer*) i wekslowy (niem. *Wechselsteuer*).

Zgodnie z brzmieniem art. 106 II GG krajom związkowym przysługują wyłącznie wpływy z następujących podatków:

- 1) podatek od majątku (niem. *Vermögensteuer*)¹³;
- 2) podatek od spadków (niem. *Erbschaftsteuer*);
- 3) podatki obrotowe w szerokim znaczeniu (niem. *Verkehrssteuern*), o ile nie przypadają federacji na mocy art. 106 I GG (jak podatek ubezpieczeniowy) albo federacji i krajom związkowym wspólnie na mocy art. 106 III GG (jak powszechny podatek obrotowy); tym samym krajom związkowym przypadają wyłącznie:

- podatek od nabycia gruntu (niem. *Grunderwerbsteuer*);
- podatek od ochrony ogniowej (niem. *Feuerschutzsteuer*), a właściwie podatek od ubezpieczeń od ognia;
- podatek od gier, loterii i wyścigów (niem. *Rennwett- und Loteriesteuer*);
- 4) podatek od piwa (niem. *Biersteuer*);
- 5) danina od domów gry (niem. *Spielbankabgabe*).

Na mocy art. 106 III GG federacji i krajom związkowym wspólnie przysługują wpływy z tzw. podatków wspólnych (niem. *Gemeinschaftssteuern*). Są nimi wymieniane *expressis verbis* w Ustawie Zasadniczej:

- 1) podatek dochodowy od osób fizycznych (niem. *Einkommensteuer*)¹⁴;
- 2) podatek dochodowy od osób prawnych (niem. *Körperschaftsteuer*)¹⁵;
- 3) powszechny podatek obrotowy (niem. *Umsatzsteuer*)¹⁶.

Uprawnień gmin dotyczy art. 106 V–IX GG. Na tej podstawie gminy otrzymują podatek od gruntu (niem. *Grundsteuer*), podatek przemysłowy (niem. *Gewerbesteuer*), lokalne podatki konsumpcyjne i od wydatków, a także udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz powszechnego podatku obrotowego.

4.3. Nazwy podatków a kompetencje w zakresie administracji podatkowej

Podział kompetencji władczych w zakresie administracji podatkowej (niem. *Steuerverwaltungshoheit*) odbywa się na zasadach art. 108 GG – niezależnie od kompetencji co do ustawodawstwa i uzyskiwania wpływów podatkowych.

¹³ Podatek nie jest pobierany od 1997 r. na skutek orzeczenia Federalnego Trybunału Konstytucyjnego z 1995 r.

¹⁴ Wpływy dzieli się po połowie między federację i kraje związkowe (potrącając odpowiedni udział gmin).

¹⁵ Wpływy należą do federacji i krajów związkowych po połowie, bez udziału gmin.

¹⁶ Co do kryteriów podziału Ustawa Zasadnicza odsyła do ustaw federalnych, przyjętych za zgodą Rady Federacji. Od 1998 r. gwarantuje się także udział gminom.

Zgodnie z art. 108 I GG kompetencje administracyjne federalnych władz finansowych rozciągają się na: cła, monopole skarbowe, podatki konsumpcyjne (akcyzy) regulowane w ustawach federalnych, podatek obrotowy od importu (niem. *Einfuhrumsatzsteuer*), podatek od pojazdów mechanicznych (niem. *Kraftfahrzeugsteuer*) i inne podatki dotyczące środków transportu wyposażonych w silnik oraz daniny w ramach Wspólnot Europejskich. Pozostałe podatki administrowane są przez krajowe władze finansowe na mocy art. 108 II GG. Wszystkie nazwy podatków w Ustawie Zasadniczej sformułowane są w języku niemieckim. Nie używa się żadnych skrótów nazw podatków, a tym bardziej – rzecz jasna – skrótów w języku obcym.

5. Język urzędowy

W Ustawie Zasadniczej RFN nie ma odniesienia do języka niemieckiego jako języka aktów prawnych czy języka urzędowego. Takie wskazanie znajduje się natomiast w niemieckiej Ordynacji podatkowej, która reguluje zagadnienia części ogólnej prawa podatkowego i procedurę podatkową. W § 87 I AO *explicite* stanowi się, że językiem urzędowym jest język niemiecki. Odpowiednikiem tej regulacji na gruncie ogólnego prawa administracyjnego jest § 23 I Federalnego Kodeksu Postępowania Administracyjnego (niem. *Verwaltungsverfahrensgesetz des Bundes*), a w odniesieniu do postępowań sądowych § 184 zd. 1 ustawy o ustroju sądownictwa (niem. *Gerichtsverfassungsgesetz*).

391

6. Wytyczne w sprawie formułowania tekstów aktów prawnych

Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości, które zajmuje się m.in. kontrolą jakości prawodawstwa, w tym wszelkich projektów ustaw i rozporządzeń ze wszystkich resortów, wypracowało przez lata specjalne „Wytyczne w sprawie poprawności formułowania tekstów aktów prawnych”¹⁷ (dalej Wytyczne). Zgodnie z pkt 68 Wytycznych językiem aktów

¹⁷ Bundesministerium der Justiz, *Handbuch der Rechtsförmlichkeit*, Berlin 2008, <http://hdr.bmj.de> (dostęp: 11.02.2023).

prawnych oraz językiem urzędowym i sądowym jest język niemiecki, o czym należy bezwzględnie pamiętać, jeśli chciałoby się umieścić w tekście prawnym wyraz obcy lub odesłanie do tekstu w języku obcym. Zgodnie z pkt 78–79 Wytycznych w tekstach prawnych w ogóle nie powinno się używać wyrazów obcych – szczególnie jeśli użycie wyrazu obcego byłoby skutkiem mody, zmierzałoby do „upiększenia” tekstu lub stanowiłoby próbę ukrycia właściwych treści. Wyraz obcy zastosować można tylko wtedy, kiedy nie da się znaleźć odpowiedniego słowa niemieckiego. W przepisach prawnych nie wolno sięgać do tekstów obcojęzycznych i to nawet wówczas, kiedy adresaci norm zwykle posługują się tekstami w języku obcym (np. w prawie lotniczym czy morskim). Odsyłać wolno jedynie do oficjalnych, opublikowanych i stale dostępnych tłumaczeń na język niemiecki.

Bibliografia

Bundesministerium der Finanzen, *Steuern von A bis Z*, Berlin 2013.

Bundesministerium der Justiz, *Handbuch der Rechtsförmlichkeit*, Berlin 2008, <http://hdr.bmj.de> (dostęp: 11.02.2023).

Mirek I., *Daniny publiczne w prawie niemieckim*, Warszawa 1999.

Schmölders G., *Das Verbrauch- und Aufwandsteuersystem*, [w:] W. Gerloff, F. Neumark (red.), *Handbuch der Finanzwissenschaft*, t. II, Tübingen 1956.

Streszczenie

Obserwowane w Polsce używanie obcojęzycznych nazw podatków (zwłaszcza skrótów tych nazw) każe zadać pytanie, czy zjawisko takie występuje także w innych krajach, np. w Niemczech. W odpowiedzi stwierdzić należy, że w Niemczech w odniesieniu do podatków własnych używane są co do zasady wyłącznie niemieckie nazwy podatków oraz skróty wyprowadzane od oznaczeń niemieckich. Z jednej strony wynika to z przesłanek natury kulturowej i zwyczajowej, mających swe źródło w bogatej tradycji rozwoju prawa podatkowego, z drugiej znajduje wyraźne oparcie normatywne w przepisach, w tym w specyficznych unormowaniach konstytucyjnych, ustawowych regulacjach co do języka urzędowego oraz wytycznych dotyczących formułowania aktów prawnych.

Słowa kluczowe: podatki, nazwy podatków, Niemcy, Ustawa Zasadnicza RFN